

NORSK TANNPLEIERFORENING
Postboks 9202 Grønland
0134 OSLO

Deres ref.:
Vår ref.: 17/2706-3
Saksbehandler: Susanne Olsen
Dato: 03.01.2018

Svar på henvendelse - Kurs i odontologisk lokalanestesi for tannhelsesekretærer

Det vises til Norsk Tannpleierforenings brev av 30. januar 2017, der dere ber om en vurdering av hvorvidt det vil være faglig forsvarlig for tannhelsesekretærer å sette lokalanestesi på pasienter. Vi beklager den svært lange saksbehandlingstiden.

HelseDirektoratet viser til sitt brev av januar 2012 (ref. 10/91), adressert til Universitetet i Oslo, der det fremkommer at det ikke vil være forsvarlig å overlate til en tannhelsesekretær å sette lokalanestesi i en tannlegepraksis, da tannhelsesekretæren ikke anses å ha tilstrekkelige faglige kvalifikasjoner til dette.

Slik vi forstår problemstillingen, er det nå et spørsmål om hvorvidt tannhelsesekretærer, etter gjennomført kurs i lokalanestesi, kan sette lokalanestesi. Det er videre et spørsmål om tannhelsesekretæren kan sette lokalanestesi når dette gjøres med hjemmel i helsepersonelloven § 5 om bruk av medhjelpere.

Kurs i lokalanestesi

Det følger av helsepersonelloven § 4 at helsepersonell, herunder tannleger, tannpleiere og tannhelsesekretærer, skal utføre sitt arbeid i samsvar med de krav til faglig forsvarlighet og omsorgsfull hjelp som kan forventes ut fra helsepersonellens kvalifikasjoner, arbeidets karakter og situasjonen for øvrig. Helsepersonell skal innrette seg etter sine faglige kvalifikasjoner, og skal innhente bistand eller henvise pasienter videre der dette er nødvendig og mulig.

Med kvalifikasjoner siktes det til både formelle og reelle kvalifikasjoner, dvs. helsefaglig utdanning, tilleggsutdanning og erfaring. Hva den enkelte er kvalifisert til, er en objektiv vurdering, men forsvarlighetskravet tilsier at den enkelte helsepersonell vurderer om det har tilstrekkelige kvalifikasjoner til å utføre oppgaven.

Tannleger og tannpleiere har gjennom sin profesjonsutdanning med spesifikke fagmål og eksamen i farmakologi tillatelse til selvstendig å kunne gi odontologisk lokalanestesi. Videre krever denne oppgaven nødvendige og omfattende kvalifikasjoner både med hensyn til

HelseDirektoratet

Avdeling allmennhelsetjenester

Susanne Olsen, tlf.:

Postboks 7000 St. Olavs plass, 0130 Oslo • Besøksadresse: Universitetsgata 2, Oslo • Tlf.: 810 20 050

Faks: 24 16 30 01 • Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

medisinsk, farmakologisk og odontologisk kompetanse; herunder kunnskap om anatomi, anafylaktisk sjokk m.v., og også praktiske ferdigheter med å arbeide i munnhulen.

Tannhelsesekretærer får ikke samme kunnskap om lokalanestesi gjennom sin grunnutdanning, og har dermed ikke de nødvendige kvalifikasjonene til å sette lokalanestesi.

Helsedirektoratet har ikke vurdert innholdet i eventuelle kurs i lokalanestesi som gis eller har blitt gitt til tannhelsesekretærer. Helsedirektoratet mener likevel på generelt grunnlag at et kurs alene vanskelig vil kunne gi tannhelsesekretærer nødvendige kvalifikasjoner til å sette lokalanestesi på en faglig forsvarlig måte.

Bruk av medhjelpere

Det følger av helsepersonelloven § 5 første ledd at «*Helsepersonell kan i sin virksomhet overlate bestemte oppgaver til annet personell hvis det er forsvarlig ut fra oppgavens art, personellens kvalifikasjoner og den oppfølging som gis. Medhjelpere er underlagt helsepersonells kontroll og tilsyn.*»

Om det er forsvarlig å overlate en oppgave til en annen, skal bedømmes ut i fra kvalifikasjonene til den man overlater oppgaven til. Det forutsettes at vedkommende har de nødvendige kvalifikasjonene til å utføre oppgaven forsvarlig, selv om vedkommende ikke har formelle kvalifikasjoner. Dersom helsepersonell er medhjelper, har vedkommende fortsatt et selvstendig ansvar for å opptre faglig forsvarlig, jf. helsepersonelloven § 4. Helsepersonellet som er medhjelper må da foreta en selvstendig vurdering av om vedkommende har tilstrekkelige kvalifikasjoner til at det er forsvarlig å påta seg oppgaven.

Dersom tannlegen skal benytte tannhelsesekretæren som medhjelper, må tannlegen først sikre at tannhelsesekretæren har de nødvendige kvalifikasjonene for å utføre oppgaven tannlegen har overlatt til tannhelsesekretæren (forhåndskontroll). Dette består i å forvise seg om at tannhelsesekretæren har reelle kvalifikasjoner og at eventuell nødvendig opplæring blir gitt.

Som nevnt ovenfor, anser Helsedirektoratet at et kurs ikke vil være tilstrekkelig til å gi tannhelsesekretærer nødvendige kvalifikasjoner til å sette lokalanestesi med selvstendig ansvar. Dersom tannlegen skal benytte tannhelsesekretærer som medhjelpere til å sette lokalanestesi, må tannlegen sørge for å gi tannhelsesekretæren nødvendig opplæring. Et kurs kan være et sentralt element i en slik opplæring, men det er tannlegens ansvar å sørge for at hjelpepersonellens kompetanse er god nok.

Videre må tannlegen gi nødvendige instruksjoner og føre et visst tilsyn med tannhelsesekretæren under utførelsen av oppgaven (løpende kontroll). Dette innebærer at tannlegen må være tilgjengelig for å gi råd, veiledning, instruksjoner og oppfølging underveis. Behandling av pasienter med legemidler krever kompetent pasienttilsyn, og det er derfor viktig at tannlegen er tilgjengelig for å observere pasienten og tannhelsesekretæren.

Med bakgrunn i dette, mener Helsedirektoratet at tannhelsesekretærer kun helt unntaksvis kan brukes som medhjelpere og assistere tannlegen med å sette lokalanestesi, dersom både

tannlegen og tannhelsesekretæren forsikrer seg om at tannhelsesekretæren har de nødvendige kvalifikasjonene, og dersom tannlegen er tilgjengelig for løpende kontroll med oppgaven.

Helsedirektoratet viser for øvrig til sitt brev av januar 2012 (ref. 10/91) til Universitetet i Oslo, der problemstillingen med bruk av medhjelpere også ble drøftet.

Vennlig hilsen

Hilde Skagestad e.f.
seniorrådgiver

Susanne Olsen
rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk